

Bijlage I – Wettelijk kader toezicht en handhaving

Algemeen

De te nemen stappen om te komen tot een integraal handhavingsbeleid¹ zijn vastgelegd in hoofdstuk 7 van het Besluit omgevingsrecht (hierna: het Bor) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (hierna: de Mor) behorende bij de Wabo. Meer specifiek worden regels gesteld ten aanzien van:

- Beleid
- Uitvoeringsprogramma
- Uitvoeringsorganisatie
- Borging van de middelen
- Monitoring
- Rapportage

De kaders van deze beleidsregels zijn dan ook gebaseerd op de wettelijke regelingen. De beleidsregels zijn ‘slechts’ een onderdeel in het gehele proces om te komen tot een professioneel niveau van toezicht en handhaving op grond van de kwaliteitscriteria zoals verwoord in het Bor.

Beleidskader

In artikel 7.2 van het Bor is het wettelijke kader geschetst voor het beleid, dat elk bestuursorgaan verplicht is om op te stellen. Het beleid moet voldoen aan een aantal wettelijke eisen. Deze eisen worden hieronder opgesomd en verder uitgelegd (toegepast op de gemeente als zijnde het desbetreffende bestuursorgaan).

1) Doelen en activiteiten (lid 1)

In het beleid moet gemotiveerd worden aangegeven welke doelen de gemeente zichzelf stelt bij toezicht en handhaving en welke activiteiten het daartoe zal uitvoeren.

2) Aanpassing beleid (lid 1)

De gemeente dient verder regelmatig en in elk geval naar aanleiding van de evaluatie (zie verder) te bezien of het beleid moet worden aangepast en past het zo nodig aan.

3) Afstemming beleid met andere handhavingspartners (lid 1)

De gemeente draagt er zorg voor dat deze beleidsregels en het beleid van de andere betrokken bestuursorganen en de organen die belast zijn met de strafrechtelijke handhaving onderling worden afgestemd.

4) Probleemanalyse (lid 2)

Het beleid is gebaseerd op een analyse van de problemen die zich naar het oordeel van de gemeente kunnen voordoen met betrekking tot de naleving van het bij of krachtens de betrokken wetten bepaalde in de gevallen waarin de zorg voor toezicht en handhaving daarvan aan hem is opgedragen.

5) Prioritering en methodiek (lid 3)

Het beleid dient inzicht te geven in:

- de prioriteitenstelling met betrekking tot de uitvoering van de voorgenomen activiteiten;
- de methodiek die de gemeente hanteert om te bepalen of de gestelde doelen in het kader van toezicht en handhaving worden bereikt.

---

¹ In de wettekst van het Bor wordt gesproken over ‘handhavingsbeleid’. Om begripsverwarring tussen toezicht en handhaving te voorkomen, wordt in dit document telkens gesproken over ‘beleid’. Voor een goed begrip van de termen toezicht en handhaving zoals de gemeente deze termen hanteert en definieert, wordt op deze plaats verwezen naar de begrippenlijst behorende bij deze beleidsregels.

6) Strategie (lid 4)

Het beleid dient voorts inzicht te geven in:

- de wijze waarop het toezicht op de naleving van de wetgeving wordt uitgeoefend om de gestelde doelen te bereiken;
- de rapportage van de bevindingen van de toezichthouders en het vervolg dat aan die bevindingen wordt gegeven;
- de wijze waarop bestuurlijke sancties alsmede de termijnen die bij het geven en uitvoeren daarvan worden gehanteerd, en de strafrechtelijke handhaving onderling worden afgestemd, en waarbij tevens aandacht wordt besteed aan de aard van de geconstateerde overtredingen;
- de wijze waarop de gemeente omgaat met overtredingen die zijn begaan door of in naam van dat bestuursorgaan of van andere organen behorende tot de overheid.

7) Samenwerking en afspraken (lid 5)

Het beleid dient inzicht te geven in de afspraken die de gemeente heeft gemaakt met de andere betrokken bestuursorganen en de organen die belast zijn met de strafrechtelijke handhaving, over de samenwerking bij en de afstemming van de werkzaamheden.

8) Bekendmaking gemeenteraad (lid 6)

Burgemeester en wethouders maken het beleid bekend aan de gemeenteraad.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma is een concretisering van het beleid per activiteit, aantallen per medewerker en de juridische handhavingsacties. In artikel 7.3 van het Bor wordt bepaald dat het college *jaarlijks* een uitvoeringsprogramma uitwerkt waarin wordt aangegeven welke van de voorgenomen activiteiten het bestuursorgaan het komende jaar uitwerkt, daarbij rekening houdend met de gestelde doelen en gestelde prioriteiten zoals vastgelegd in het beleid. Dit programma moet afgestemd worden met andere betrokken bestuursorganen en de organen die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving. Het doel hiervan is om de samenwerking tussen de betrokken handhavingspartners zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Het uitvoeringsprogramma wordt bekend gemaakt aan de gemeenteraad.

Uitvoeringsorganisatie

Inrichting organisatie

Op grond van artikel 7.4 van het Bor is de gemeente verplicht om de organisatie zodanig in te richten dat het beleid en het uitvoeringsprogramma ook daadwerkelijk adequaats en behoorlijk uitgevoerd kunnen worden. Op deze manier wordt gegarandeerd dat hetgeen in het beleid en in het uitvoeringsprogramma is beschreven ook daadwerkelijk in de praktijk gerealiseerd kan worden. Zo dient o.a. de personeelsformatie ten behoeve van toezicht, handhaving en de bij die functies behorende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden te worden vastgelegd. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar capaciteit (beschikbaarheid van uren) maar ook naar kennis ten aanzien van een specifiek vakgebied. Daarbij stelt het Bor nadrukkelijk de voorwaarde dat de organisatie voorziet in een functiescheiding tussen vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Werkprocessen, procedures en externe communicatie

Voorts wordt in dit artikel de voorwaarde gesteld dat de gemeente zorg draagt voor een beschrijving van de werkprocessen, de procedures en de bijbehorende informatievoorziening op het gebied van:

- het toezicht op de naleving van de wetten;
- het voorbereiden van bestuurlijke sancties;
- het geven van bestuurlijke sancties en;
- het uitvoeren van bestuurlijke sancties.

Dit heeft zowel betrekking op de interne werkprocessen als de externe informatieverschaffing. Uit de werkprocessen volgt de integrale aanpak van de toezichtacties en handhaving. De werkzaamheden moeten vervolgens worden uitgevoerd op basis van de geformuleerde werkprocessen. Bij externe informatieverschaffing kan bijvoorbeeld gedacht worden aan publicatie van het beleid op de website van de gemeente.

Borging van de middelen

Artikel 7.5 geeft aan dat de gemeente moet zorgen voor het inzichtelijk maken van de benodigde en beschikbare financiële en personele middelen. Op basis van het opgestelde uitvoeringsprogramma wordt bepaald hoeveel financiële en personele middelen er benodigd zijn om hier uitvoering aan te geven.

De organisatie zorgt ervoor dat voldoende ruimte wordt vrijgemaakt in de begroting. Wanneer tussentijds blijkt dat er onvoldoende financiële of personele capaciteit beschikbaar is, zal een keuze gemaakt moeten worden om ofwel de middelen aan te vullen ofwel de prioritering in het uitvoeringsprogramma aan te passen aan de beschikbare capaciteit.

Wat betreft de kwaliteit van de middelen zorgt de organisatie ervoor dat er adequate technische, juridische en administratieve middelen beschikbaar zijn. Daarnaast is de organisatie ervoor verantwoordelijk dat de instrumenten die gebruikt worden bij toezicht en handhaving in goede staat van onderhoud zijn en zo nodig worden gekalibreerd.

Monitoring

De gemeente bewaakt met behulp van een geautomatiseerd systeem de resultaten en de voortgang van:

- de uitvoering van het uitvoeringsprogramma en
- het bereiken van de gestelde doelen in het kader van toezicht en handhaving.

Dit systeem moet voorts de in het kader van toezicht en handhaving verkregen gegevens kunnen registreren. Denk hierbij aan de aantallen uitgevoerde controles, de geconstateerde overtredingen en de opgelegde sancties. Het betreft hier dan ook zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie.

Rapportage en evaluatie

Ten slotte is in artikel 7.7 de verplichting van het college opgenomen om periodiek te rapporteren over:

- het bereiken van de gestelde doelen;
- de uitvoering van de voorgenomen activiteiten in verhouding tot de prioriteitenstelling;
- de uitvoering van de afspraken met andere betrokken bestuursorganen.

Daarnaast is het college verplicht om jaarlijks het uitvoeringsprogramma te evalueren. Zijn de voorgenomen activiteiten ook daadwerkelijk uitgevoerd en heeft dit bijgedragen aan de vastgestelde doelen? De uitkomsten van de evaluaties kunnen worden gebruikt voor de vaststelling van het programma voor het nieuwe jaar. Het verslag van de evaluatie dient bekend gemaakt te worden aan de gemeenteraad.

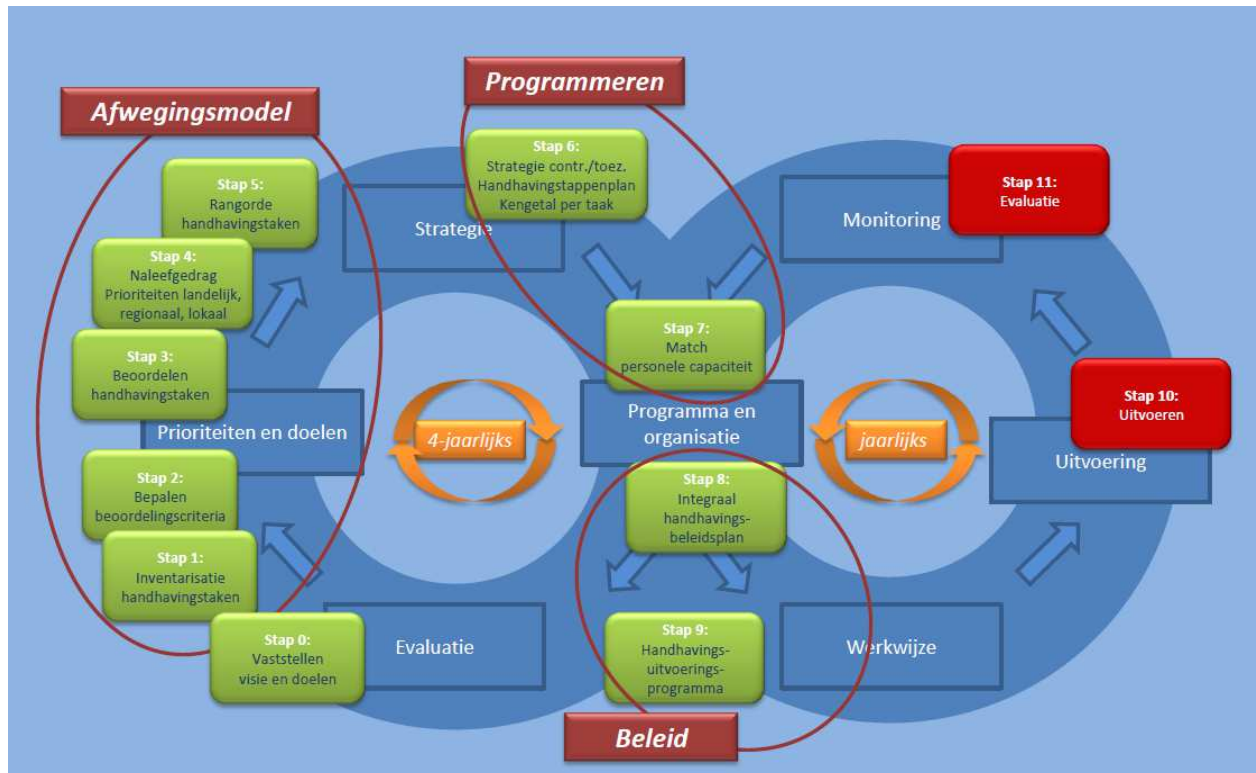
Samenvatting wettelijk kader

Samenvattend luiden de te nemen verplichte stappen om te komen tot een sluitend proces van toezicht en handhaving als volgt:

- 1) Prioriteiten en doelen

- 2) Strategie
- 3) Programma en organisatie
- 4) Werkwijze
- 5) Uitvoering
- 6) Monitoring
- 7) Programma en organisatie
- 8) Rapportage en evaluatie

Het gaat hierbij om een cyclisch (terugkerend) proces. Dit proces wordt in de onderstaande figuur inzichtelijk gemaakt. Voorts is daarbij aangegeven welke stappen voor de gemeente gemaakt zijn om te komen tot toezicht en handhaving conform de Wabo.

Figuur cycli integrale handhaving (Senze groep)

In de beleidsregels wordt ingezoomd op de wijze waarop de gemeente invulling heeft gegeven aan het bepaalde in artikel 7.2 Bor; 'het beleidsplan'. Voorts komen (in algemene zin) de overige aspecten van het cyclische proces aan de orde (hoewel dit geen vereiste is op grond van artikel 7.2 Bor).